

**EDITORIAL**

**VAN DIE REDAKSIE**

## Colleagues or Opponents?

'The very civilisation that should have made witchdoctors a thing of the past is keeping us very much in business.' This is a startling statement and one that we should not lightly shrug off. It was made by a traditional witchdoctor, still practising in Soweto, near Johannesburg, during an address delivered to the students and staff of the Medical School of the University of the Witwatersrand. That such a speech could have been made, is in itself a feather in the cap for whoever arranged the occasion, for hitherto we have been only too willing to negate everything the witchdoctor does and to regard him merely as a charlatan who thrives on the gullibility of the uneducated and unsophisticated.

Among the several important points made by this 'colleague' from the other side of the fence erected by the Medical and Dental Council, a remark about our campaign against tuberculosis bears repetition. The red cross, the well-known emblem of SANTA, is a symbol of death to those whom the organisation particularly wishes to reach. Should the colour of the cross be changed from red to blue, a considerable part of the resistance encountered at present would disappear overnight. Admittedly, it is a debatable point, but are we not too hasty in ignoring this kind of advice from someone who is very much in a position to give information on such matters?

At the Valley Trust in Natal, this principle of 'if you cannot beat them, join them' has for years been adopted by Dr Nigel Stott and his co-workers, with remarkable effect. They frankly make use of the advice and co-operation of witchdoctors in order to achieve the support of the community they are so ably serving. Is this wrong? Must we throw our hands into the air in horror at the suggestion of such consultations between respected, correctly-qualified and registered doctors and mere purveyors of herbs, charms and spells? '*Salus aegroti suprema lex*', we say piously and with scholarly erudition—and then forget that it really means the good of the patient is the highest law. If the advice on the customs and manners of the patient, combined with the knowledge and experience of the doctor, will ensure better treatment or prophylaxis, then that advice should not only be accepted when offered; it should be sought.

We live and practise in a country where people of varying cultures are offered medical services, and we must accept that we cannot be *au fait* with all the customs and taboos that are so important in many cultures. There is no need to go all the way and to effect the introduction: 'Meet my partner, the witchdoctor', but advice and an open mind cannot be frowned upon by even the most ethically orientated among us.

## Regverdigbare Pryse?

Mediese instrumente was nog altyd duur, en deur die jare heen het ons geleer om dit maar gelate te aanvaar. 'n Geneesheer kan dit nie bekostig om tweederangse materiaal te gebruik waar enige onverwagte falingsy pasiënt ernstige skade kan berokken nie, en daarom betaal 'n mens maar die hoë pryse met die vertroostende wete dat die kwaliteit ten minste bo alle verdenking staan. Hoe regverdigbaar is sommige van hierdie peperduur instrumente se pryse werklik? Ons verwys nie hier na hoogs gesofistikeerde elektroniese of optiese apparaat nie—in 'n sekere mate is dit te verwagte dat die pryse van die moderne ingewikkelde monitor-eenhede en dies meer al meer sal styg namate die tegniese ingewikkeldheid daarvan toeneem. Ons praat egter van die alledaagse arterieklemme, skêre, pinsette en soortgelyke gereedskap wat in elke dokter se spreekkamer teenwoordig is.

Onlangs het ons weer die geleentheid gehad om by uitstallings die huidige pryse van sulke welbekende artikels soos keelliggies, oorspekulums en selfs vleklose staal tongspatels na te gaan. Een van die fabrikante vervaardig nou reeds vir meer as drie dekades 'n liggie wat met batterye op die firma se standaardhandvatsel pas. Die ontwerp het al die jare absoluut onveranderd gebly—eenvoudig, betroubaar en prakties. Net die prys het gestyg. Behoort 'n mens na al die jare steeds meer as R14,00 vir so 'n instrument te betaal? Ontwerpkoste en navorsing is tog nou lank reeds nie meer ter sprake nie en om 'n identiese produk jaar na jaar te bemark behoort mos te beteken dat die produksiekoste moet afneem.

As 'n mens 'n arterieklem gebruik wil jy weet dat hy nie gaan breek nie en dat sy bek 'n behoorlike byt sal kan gee. Hy moet ook nie roes nie en die skarnier moet van die beste wees, sodat die ding nie na 'n paar keer se gebruik wankelmoedig raak

nie. Maar beteken dit dat so 'n eenvoudige instrument R16,00 en meer moet kos? 'n Skêr ('n baie mooi een met fyn geslypte lemme) kos amper R25,00, nogtans is die ontwerp nie nuut nie, en dit is en bly steeds maar net 'n skêr. Met vinnige kwinkslae probeer die verteenwoordigers die pryse regverdig en al waarin hulle slaag is om die totale belaglikheid van die bedrae nog erger aan die kaak te stel.

Die ergste is seker die plastiek oorspekulumpies wat op 'n ouriskoop pas. Teen amper R1,00 elk moet dit seker een van die beste bronne van inkomste vir enige fabrikant wees. As die gietvorm eers vervaardig is en die nodige plastiekmateriaal gereed lê, kan ons hoor hoe die masjien boem-boem-boem die kegeltjies honderde per minuut uitstamp—teen amper 'n rand elk!

Wat help dit om in opstand te kom? Ons móét die instrumente hê want daarsonder kan ons nie praktiseer nie, maar is dit nie tyd dat 'n entrepreneur firma 'n bietjie kompetisie in hierdie mark indra nie? Die publiek kla steen en been oor die stygende koste van mediese dienste en geneeshere word gemaan om redelikheid aan die dag te lê wanneer rekenings vir die dienste gestuur word.

Intussen styg die bedryfskoste verbonde aan die praktyk feitlik daaglik en niks word goedkoper nie. En omdat alles duur is en onrusbarend duurder word, is ons maar tevrede om instrumente te koop teen pryse wat selfs die inhaligste onder ons nie kan regverdig nie. Die mans onder ons geledere skeer graag met skerp lemmetjies en die goed word al hoe beter terwyl die pryse, gesien die diens wat mens uit die moderne lemmetjies kan haal, min of meer aanvaarbaar bly, maar gaan verpak daardie selfde lemmetjie in 'n koevertjie wat aandui dat dit vir die mediese beroep bestem is, en kyk wat kos hy dan?